

Organisera lokalt brottsförebyggande arbete

Norsjö kommun

Det är de lokala omständigheterna och parterna som ingår i det brottsförebyggande arbetet som avgör hur arbetet bäst ska organiseras.

Vilka aktörer blir viktiga i det brottsförebyggande arbetet, och hur ska det struktureras? Svaren på dessa frågor kommer att variera från kommun till kommun. I det här faktabladet presenterar vi hur en kommun kan organisera sitt brottsförebyggande arbete och vad som är bra att tänka på. Det gör vi utifrån exemplet Norsjö kommun.

I Norsjö är målen formulerade utifrån målområdet Trygghet, som handlar om både trygghet i hemmet och trygghet i samhället. Inom detta målområde finns det i sin tur flera formulerade delmål.

Det här ska vi åstadkomma tillsammans

Tillsammans med polisen har Norsjö kommun formulerat följande mål för samverkansarbetet:

- ökad upplevd trygghet
- minskad brottslighet
- en övergång från dold brottslighet till synlig brottslighet (särskilt viktigt när det gäller ungdomar)
- medborgare som är mer delaktiga i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet
- ökat samarbete mellan Polisen och Norsjö kommun, vilket förväntas öka förtroendet och tilliten samt effektivisera arbetet för båda parter.

NORSJÖ KOMMUN

Folkmängd: 3 945 invånare

Anmälda brott per 100 000 invånare:
7 250 (preliminär siffra för 2020)

Självrapporterad utsatthet för brott:

15,3 procent av svarande i polisområdet Skellefteå uppger att de under 2019 utsattes för brott mot enskild person*. Värdet för hela landet är 22,6 procent (Nationella trygghetsundersökningen 2020)

* Siffran avser andelen i befolkningen som uppgett att de under 2019 utsattes för någon eller några av de brottstyper som i NTU sammantaget kallas för brott mot enskild person: misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, försäljningsbedrägeri, kort-/kreditbedrägeri eller nätkränkning. **Läs mer om Nationella trygghetsundersökningen på www.bra.se/ntu**

BRÅ – KOM IGÅNG MED ARBETET

Bestäm vad kommunen vill uppnå med det brottsförebyggande arbetet

Kom överens om hur det brottsförebyggande arbetet ska fungera och vad det ska leda till.

Fundera på följande frågor:

- Vad är syftet med att arbeta brottsförebyggande lokalt? Vilka mål vill kommunen uppnå med det brottsförebyggande arbetet?
- Vilka är målgrupperna för arbetet?
- Var ligger huvudansvaret för arbetet? Ligger tyngdpunkten på till exempel säkerhetsarbete, på trygghetsarbete eller på det brottsförebyggande arbetet? Eller finns alla delar med?

Styrdokument i Norsjö

Det övergripande styrdokumentet i Norsjö är det folkhälsopolitiska programmet Plats för kropp och själ, som också omfattar trygghetsarbetet. Där är delmålet Trygg och våldsfri kommun det som gäller det brottsförebyggande arbetet.

Polisen och Norsjö kommun har också tagit fram ett dokument om medborgarlöften. Dokumentet innehåller målen för samverkansarbetet och en plan för genomförandet.

I Norsjö finns en styrgrupp som består av verksamhetschefer från kommunen och chefen för hälsocentralen. Därtill är kommunstyrelsens ordförande och en representant från polisen med när frågor av brottsförebyggande karaktär tas upp.

BRÅ – TA FRAM STYRANDE DOKUMENT

Det bör finnas styrande dokument som visar hur kommunens aktörer ska samverka. I dokumenten bör det också framgå hur prioriterat det brottsförebyggande arbetet är.

Utgå ifrån de här frågorna:

- Finns det redan styrande dokument kopplade till det brottsförebyggande arbetet, till exempel i form av inriktningsdokument, handlingsplaner eller samverkansavtal? Eller behöver ni ta fram nya dokument?
- Hur följer ni upp dokumenten?

BRÅ – ORGANISERA ARBETET – BÅDE STRATEGISKT OCH OPERATIVT

Brottsförebyggande arbete bygger på att relevanta aktörer samverkar för att uppnå resultat. Vanligen finns det någon form av samverkansorgan i kommunen som ansvarar för de brottsförebyggande frågorna. Det kan kallas för exempelvis brottsförebyggande råd eller trygghetsråd. Dessa råd består oftast av representanter från kommunens olika verksamheter och ett antal övriga aktörer.

Några frågor att överväga när ni ska organisera kommunens arbete:

- Vem ska ha beslutsmandatet? Är det ett brottsförebyggande råd som ska ha det, eller finns det övergripande styrgrupp, en chefsgrupp eller liknande?
- Ska det finnas både politiker och tjänstemän i rådet och styrgruppen?
- Vem ska vara ordförande respektive sammankallande?
- Hur ska ni rapportera aktuell information?
- Hur snabbt ska beslut fattas, och i vilket forum?
- Vilka är de ekonomiska förutsättningarna för det brottsförebyggande arbetet?

Förslag på organisation: styrgrupp, beredningsgrupp och arbetsgrupper

För att få struktur på verksamheten är ett förslag att skapa en styrgrupp, en beredningsgrupp och arbetsgrupper.

Styrgruppen förankrar och skapar mandat

Styrgruppen skapar förutsättningar för aktörernas samverkan genom att förankra och ge mandat för arbetet.

Styrgruppen ska också:

- ansvara för att visioner bryts ner till realiserbara, konkreta mål och delmål
- se till att åtaganden genomförs.

Styrgruppen kan bestå av chefen för lokalpolisområdet, kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören.

Folkhälsorådet i Norsjö

Folkhälsorådet i Norsjö består av kommunstyrelsens ordförande (som även är rådets ordförande), ordförande för arbetsutskott, allmänna arbetsutskottet (där BRÅ ingår), verksamhetschefer, Polisen, Folk tandvården och hälsocentralen samt samordnaren för ANDT – alkohol, narkotika, dopning och tobak – och trygghetsarbetet. Region Västerbotten ingår också i rådet, liksom en representant för regionens folkhälsoenhet.

Förebyggandegruppen ansvarar

I Norsjö ansvarar Förebyggandegruppen för det operativa brottsförebyggande arbetet. Gruppen samordnas av folkhälsostrategen och kommunens samordnare för det brottsförebyggande arbetet. I gruppen ingår fritidsledare, elevhälsa, rektorer, integrationsstrateg, socialtjänst och polis. Vid behov bjuds även representanter från näringsliv och föreningar in.

BRÅ – BEREDNINGSGRUPPEN ARBETAR STRATEGISKT

Beredningsgruppen är länken mellan styrgruppens beslut och arbetsgruppernas utförande. Gruppen ska arbeta strategiskt med att planera, utforma och följa upp arbetet. De föreslår insatser utifrån det lokala läget och presenterar dessa för styrgruppen, som fattar beslut om vad som ska göras.

Beredningsgruppen kan bestå av chefer från de avdelningar eller förvaltningar som berörs av de prioriteringar som styrgruppen gör. Det kan i praktiken betyda att polisen deltar genom kommunpolisen, medan kommunen deltar genom olika förvaltningschefer och kommunens samordnare av brottsförebyggande arbete. Det lokala brottsförebyggande rådet kan utgöra en sådan grupp. Utöver kommun och polis kan även andra aktörer ingå i gruppen, till exempel fastighetsbolag, delar av civilsamhället och lärosäten.

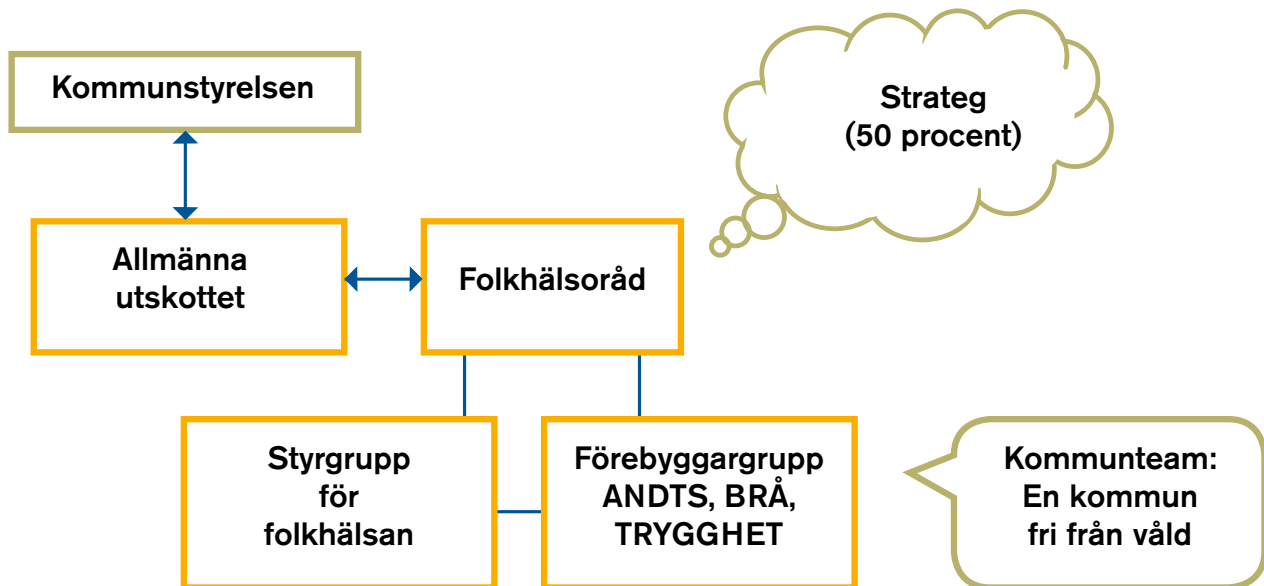
BRÅ – ARBETSGRUPPER ARBETAR OPERATIVT

Arbetsgrupperna utför de arbetsuppgifter som styrgruppen beslutar om.

Beredningsgruppen ansvarar för att tillsätta arbetsgrupperna.

Grupperna sätts samman utifrån vad som ska göras och är ofta tidsbegränsade. Deras arbete ska utgå från de behov som finns lokalt.

ORGANISATION FÖR DET BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETET I NOR SJÖ

Samordnare för ANDT och brottsförebyggande arbete

I Norsjö har kommunens samordnare i uppdrag att samordna både ANDT och det brottsförebyggande arbetet. Uppdraget är på 50 procent. Samordnaren har ett nära samarbete med den operativt ansvarige gruppchefen hos Polisen.

BRÅ – KOMMUNENS SAMORDNARE OCH KOMMUNPOLISEN HAR EN VIKTIG ROLL

Kommunens samordnare är vanligtvis en specifik tjänstemannafunktion som ansvarar för det brottsförebyggande arbetet, antingen på heltid eller som en del av tjänsten. Samordnaren ska se till att arbetet baseras på kunskap och att aktörernas samarbete fungerar smidigt. Därför måste samordnaren få tydliga mandat från kommunledningen. Samordnaren kan vara placerad under kommunstyrelsen eller under någon nämnd, men arbetet får troligen större genomslag och förankring i kommunen genom kommunstyrelsen.

Kommunpolisen arbetar med de brottsförebyggande frågorna på uppdrag av chefen för lokalpolisområdet. Det ska stå klart att arbetet är prioriterat. Kommunpolisens och samordnarens arbete kan också handla om att hitta sätt att förankra arbetet i den egna organisationen eller att kunna hantera professionella eller kulturella skillnader mellan polis och kommun. Kommunpolisen och samordnaren ska även ha förmågan att engagera och involvera medborgarna i det lokala brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Trygg och våldsfri kommun

Uppföljningen av delmålet Trygg och våldsfri kommun ingår i Norsjö kommuns systematiska kvalitetsarbete. Kommunen har valt fem indikatorer för uppföljning:

- droger
- trygghet
- ökad kunskap om våld och genus
- kränkning
- psykisk hälsa.

Dessa indikatorer följs upp via enkätundersökningar som kommunen genomför i skolan och bland medborgarna varje år.

BRÅ – UPPFÖLJNING

Det är viktigt att kontinuerligt följa upp det brottsförebyggande arbetet, för att se om organiseringen och utförandet av arbetet verkligen fungerar. Följ upp arbetet systematiskt genom att undersöka om kommunen har uppnått de mål som ni har satt upp för arbetet. Delar av arbetet och olika projekt kan utvärderas under arbetets gång eller i efterhand, genom exempelvis processutvärderingar och/eller effektutvärderingar.

KONTAKTA NORSJÖ KOMMUN

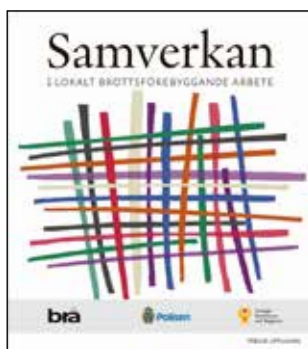
Har du frågor om Norsjös brottsförebyggande arbete?

Hör av dig till deras kontaktperson
Mari-Louise Skoogh info@norsjo.se

Publikationer från Brå

Orsaksanalys i lokalt brottsförebyggande arbete.
Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (2018).

Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete (3:e uppl.)
Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Kartläggning och lägesbild (1:a uppl.) Handbok. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (2021).